

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

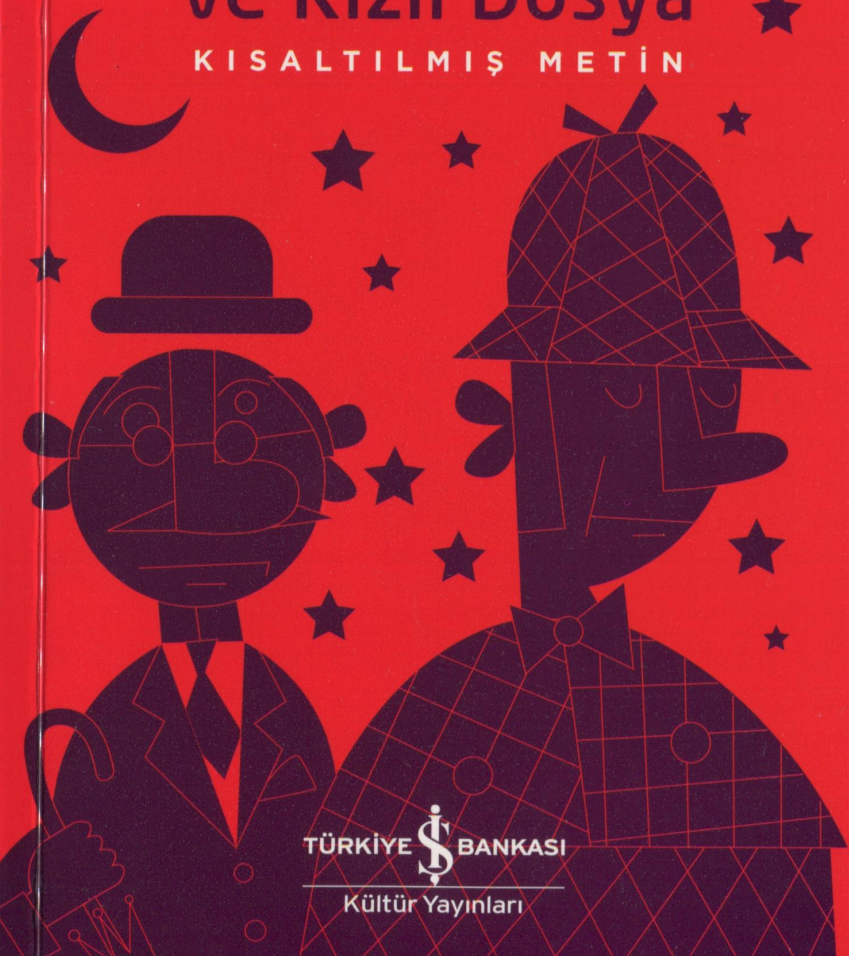
İŞ ÇOCUK KLASİKLERİ

ARTHUR CONAN DOYLE

UYARLAYAN: AHU AYAN

Sherlock Holmes ve Kızıl Dosya

KISALTILMIŞ METİN



TÜRKİYE  BANKASI

Kültür Yayınları

Kısaltılmış İş Çocuk Klasikleri

Sherlock Holmes ve Kızıl Dosya

Arthur Conan Doyle

TÜRKİYE \$ BANKASI
Kültür Yayınları

**ARTHUR CONAN DOYLE
SHERLOCK HOLMES VE KIZIL DOSYA**

**ÖZGÜN ADI
A STUDY IN SCARLET**

**ORJİNAL İNGİLİZCE METİNDEN
GENÇ OKURLAR İÇİN UYARLANMIŞTIR**

**© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2019
Sertifika No: 40077**

RESİMLER 1891 WARD LOCK BASIMINDAN ALINMIŞTIR.

**UYARLAYAN
AHU AYAN**

**EDİTÖR
NEVİN AVAN ÖZDEMİR**

**GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM**

**1. BASIM: EKİM 2019
4. BASIM: AĞUSTOS 2021
Genel Yayın Numarası: 4622**

ISBN 978-605-295-973-2

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.

**Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında gerek
metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz,
yayınlanamaz ve dağıtılamaz.**

**BASKI
ALFABE BASIN YAYIN SAN. TİC. LTD. ŞTİ.
İKİTELLİ OSGB MAH. HÜRRİYET BULVARI ENKOOP SANAYİ SİTESİ
ENKOOP 1.SOKAK NO:1 KAT:-1 BAŞAKŞEHİR/İSTANBUL
(0212) 485 21 25
Sertifika No: 46012**

**TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İSTİKLAL CADDESİ, MEŞELİK SOKAK NO: 2/4 BEYOĞLU 34433 İSTANBUL
Tel. (0212) 252 39 91
Faks (0212) 252 39 95
www.iskulttur.com.tr**

Kısaltılmış İş Çocuk Klasikleri

Sherlock Holmes ve Kızıl Dosya

Arthur Conan Doyle

Uyarlayan
Ahu Ayan

TÜRKİYE \$ BANKASI
Kültür Yayınları

BİRİNCİ BÖLÜM

BAY SHERLOCK HOLMES

John Watson, 1878’de tıp eğitimini tamamladı. Hemen ardından da, orduda görevlendirilecek doktorlar için düzenlenen cerrahlık eğitimini bitirdi. Tam o sıralarda İkinci Afgan Savaşı patlak vermişti. Watson derhal Kandahar’a gönderildi ve ordudaki görevine başladı.

Gelgelelim, bu görev ona büyük talihsizlikler, felaketler getirdi. Bir çatışma sırasında omuzundan feci şekilde yaralandı Watson. Birlikteki bir arkadaşının yardımıyla ölümden kılpayı kurtuldu ve İngiliz ordusunun hastanesine yollandı. Ne var ki, burada bir de tifoya yakalandı. Aylar boyu kendine gelemedi. Nihayet toparlanmaya başladığında ise, sakat kalmış ve son derece güçsüzleşmişti. Watson’un durumunu değeren-

diren kurul, İngiltere'ye dönmesine karar verdi. Orada dokuz ay boyunca bekleyecek ve bu sürenin sonunda iyileşip iyileşmediğine bakılacaktı.

Watson'ın İngiltere'de hiç arkadaşı, akrabası yoktu. Devlet tarafından kendisine küçük bir aylık bağlanmıştı. Bununla kıt kanaat geçinmeye çabalıyordu. Londra'da bir süre otelde kaldı ama çok geçmeden elindeki üç kuruşla bu şekilde yaşamayacağını anladı. Bir an önce bütçesine daha uygun, daha mütevazı bir yere geçmesi şarttı.

Watson bir gün bir kafede otururken, okuldan arkadaşı Stamford'a rastladı. Uzun zaman sonra tanıdık birine denk gelmek onu öyle keyiflendirmişti ki, genç adamı öğle yemeğine davet etti. Bir yandan yemek yiyor, bir yandan sohbeti sürdürüyorlardı.

“Sana neler olmuş böyle,” dedi Stamford. “Bir deri bir kemik kalmışsın, tenin de amma esmerleşmiş.”

Watson, okul arkadaşına başından geçenleri bir bir anlattı. “İşte böyle. Şimdi bir an önce kalacak bir yer bulmam lazım.”

“Hayret doğrusu!” dedi Stamford. “Bugün bana bunları söyleyen ikinci kişisin.”

“Öyle mi? İlk kişi kim peki?”

“Hastanenin kimya laboratuvarında çalışmalar yürüten bir ahababım. Doğru dürüst bir yer bulduğunu ama orayı tutmaya parasının yetmediğini, kendine ev arkadaşı aradığını anlattı.”

“Şu işe bak!” diye haykırdı Watson. “Şu ahababın madem ev arkadaşı arıyor, belki de birlikte ev tutabiliriz!”

Stamford, arkadaşına anlaşılması güç bir yüz ifadesiyle baktı. “Sen Sherlock Holmes’u tanımıyorsun. Devamlı birlikte kalabileceğin türden biri olmayabilir. Kendine has biridir Sherlock. Bazı bilim dallarına pek meraklıdır, biraz tuhaf huyları vardır. Ama fena biri değildir hani.”

“Kendisi tıp öğrencisi mi?”

“Değil. Anatomi ve kimya bilgisi parmak ısırtaacak düzeyde olmasına rağmen bir okulda eğitim almamış.”

Watson, “Doğrusu, kendisiyle tanışmak isterim,” dedi. “Eğer biriyle evimi paylaşacaksam, o kişinin sessiz sakın ve ilgilendiği konulara kafa yormayı seven biri olması işime gelir.. Onunla nasıl bir araya gelebiliriz?”

“Şimdi laboratuvardadır,” diye yanıtladı Stamford. “Oraya bazen haftalarca ayak basmaz ama

bazen gecenin körüne kadar çalıştığı da olur. İstersen yemekten sonra onu ziyaret edelim.”

Watson bu öneriyi memnuniyetle kabul etti. Yemekleri bittikten sonra, hastaneye doğru yola koyuldular. Stamford, yol boyunca Watson’a bu Sherlock Holmes denen adamın çok tuhaf huy-ları olduğunu, eğer Watson onunla eve çıkar da pişman olursa kendisinden hesap sormamasını söyleyip durdu.

Nihayet hastaneye vardılar ve kimya laboratuvarına girdiler. Odada sadece bir kişi vardı. Watson ve Stamford’u görür görmez, memnuniyet dolu bir sesle bağırmaya başladı:

“Buldum işte! Buldum! Sadece ve sadece hemoglobinin çökelttiği bir ayıraç buldum!” Elindeki sanki bir kimya buluşu değil de altın madeniymiş gibi yüzü aydınlanmıştı.

Stamford, Watson ile Sherlock’u tanıştırdı.

“Nasılsın?” dedi Sherlock, Watson’ın elini kuvvetle sıkarak. “Afganistan’da bulundun herhalde.”

Watson şaşaladı. “Nereden bildiniz?”

Sherlock kıs kıs güldü. “Boş ver şimdi. Asıl önemli olan, şu hemoglobin buluşu. Bu keşfin önemini eminim ki anlamışsındır.”



“Kimya alanında ilginç bir buluş elbette. Ama uygulamada...”

“Ne diyorsun sen! Uzun zamandır tıbbi suç incelemeleri alanında böyle bir yenilik görülmemiştir! Kan lekelerini test etmede öyle işimize yarayacak ki! Bak, sen de gör!.. Şimdi, öncelikle bize kan örneği lazım.” Sherlock bunu der demez parmağına bir çizik atıverdi. Parmağından çıkıveren birkaç damla kanı deney tüpüne akıttı.

“Şimdi de bu birkaç damla kanı bir litre suya ekleyelim... Bakın, bu haliyle suda kan bulunduğu belli bile değil. Ama eminim ki, buluşum sayesinde kanı şıp diye tespit edeceğiz.”

Sherlock tüpün içine birkaç kristal ve bir-iki damla solüsyon ekledi. Tüpteki sıvının rengi bir anda kıvılcımsı bir kahverengiye döndü ve hemen ardından oluşan daha koyu kahve toz zerrecikleri dibe çöktü.

Sherlock keyiflenmişti. Ellerini çırpıttı, çocuksu bir neşeyle “Ha ha!” diye güldü. “Bu işe ne diyorsunuz? Bu test daha önce bulunmuş olsa, şu an serbestçe gezen çoğu suçlu hapsi boylardı!”

Tüm bu süre boyunca sesini çıkarmayan Stamford nihayet araya girdi. “Tebrikler Sher-

lock, harika bir iş başardığından şüphemiz yok. Ama buraya seninle bir şey konuşmaya geldik. Arkadaşım kendine kalacak uygun fiyatlı bir yer arıyor. Eh, sen de kimsenin seninle ev arkadaşı olmaya yanaşmadığını anlatıp duruyorsun. İyisi mi, sizi tanıştırayım dedim. Belki anlaşıp, beraber ev tutarsınız.”

Bu sözleri duyan Sherlock hayli memnun olmuşa benziyordu. “Öyle mi! Harika! Baker Sokakı’nda bir yeri gözüme kestirmiştim. Bence bizim için biçilmiş kaftan... Ama benim bazı değişik huylarım vardır. İyisi mi, sana şimdiden onlardan bahsedeyim de bilmiş ol: Zaman zaman ruh halim dalgalanır; günler boyu ağzımdan tek sözcüğün çıkmadığı dahi olur. Öyle zamanlarda beni kendi halime bırakman lazım; çok geçmeden toparlanırım zaten. Bir de, kendi kendime deneyler yaptığımdan, evde sürekli kimyasal maddeler olacaktır. Bunlar senin açısından sorun yaratır mı?”

“Kesinlikle yaratmaz.”

“Peki o zaman, sıra sende. Senin bana bildir-men gereken tuhaflıkların var mı? Dökül bakalım! Öyle bakma, sonuçta birlikte yaşayacağız,

birbirimizin olmadık huylarını peşin peşin bilsek iyi olur.”

Bu sorgu, Watson’ı güldürdü. “Bir düşüneyim... Sinirlerim kolaylıkla bozulabiliyor, o yüzden gürültü patırtıya tahammül edemem. Ayrıca, hangi saatte yatıp kalkacağım hiç belli olmaz. Çok da tembelimdir... Şimdilik aklıma gelen bunlar.”

“Keman sesini de gürültüden sayar mısın peki?” diye sordu Sherlock endişeyle.

“Kemanı çalana bağlı. Eğer iyi çalışıyorsa, dinlemekten çok hoşlanırım. Ama eğer kötüyse...”

“Hah, tamam o halde,” diye sevinçle bağırdı Sherlock. “Anlaştık o zaman; tabii evi beğenirsen.”

“Evi görmeye ne zaman gideriz?”

“Yarın öğle vakti buraya gel. Beraber gider, işi hallederiz.”

Watson bu öneriyi kabul etti, Sherlock’la tokalaştı. Stamford’la beraber çıktılar.

Watson’ın oteline doğru yürürlerken, bir anda Watson’ın aklına bir şey geldi. “Sahi, Afganistan’a gittiğimi nereden bildi?”

Stamford, yüzünde gizemli bir ifadeyle gülmüştü. “Onun böyle özel bir yeteneği var. Bu

tespitleri nasıl yaptığını bir sürü kişi merak ediyor doğrusu.”

“Vay, amma gizemli!” dedi Watson ellerini ovuştura ovuştura. “Çok ilgimi çekti. Bizi tanıştırdığın için sana minnettarım. Sherlock Holmes gerçekten çözülmeye değer bir bilmece.”

“O halde çözmeyi dene bakalım,” dedi Stamford, Watson’a veda ederken. “Ama baştan söyleyeyim, düşündüğünden de karmaşık biridir Sherlock. Ayrıca, kalıbımı basarım ki, sen onu çözmeden o seninle ilgili bir sürü şeyi çoktan keşfetmiş olacak.”

İKİNCİ BÖLÜM

AKIL YÜRÜTME BİLİMİ

Ertesi gün, Sherlock ve Watson anlaştıkları gibi buluşup, Baker Sokağı, 221B numaralı evdeki daireyi görmeye gittiler. Daire, iki yatak odası ve büyükçe bir oturma odasından oluşuyordu. Dayalı döşeli, büyük pencereli, havadar bir yerdi. Dahası, ikiye bölününce ödenen kira da hayli hesaplı olacaktı. Ev sahibesiyle çabucak anlaştılar ve o akşam eve taşındılar.

Sonraki günlerde Watson, Sherlock'u yakından tanıma fırsatı buldu. Ne de olsa Watson'ı bekleyen bir iş, uğraş, arkadaş yoktu. Sağlığı da çok iyi olmadığından, hava günlük güneşlik olmadıkça pek dışarı çıkmıyordu. Hal böyle olunca, ev arkadaşını uzun uzun gözlemledi. Watson'a göre, Sherlock hiç de zorlu bir ev ar-

kadaşı değildi. Sessizdi. Akşamları erkenden yatar, Watson uyanmadan çıkardı. Bazen laboratuvara gider, bazen uzun uzun yürüyüş yapardı. Bazen de, günler boyu koltuktan kalkmadan, tek kelime etmeden, kıpırdamadan oturur, derin derin düşünürdü.

Sherlock tıp eğitimi almıyordu, anlaşılan bilimin herhangi bir dalında diploması, resmi bir uzmanlığı da yoktu. Gelgelelim, bazı alanlara karşı muazzam bir ilgi ve yeteneği vardı. Bu alanlarda dur durak bilemeden çalışıyor, araştırma yapıyordu. Ama ilgisini çeken konularda ne kadar bilgiliyse, başka konularda da o kadar cahildi doğrusu. Ne edebiyat bilirdi, ne felsefe, ne siyaset. Hatta Dünya'nın Güneş etrafında döndüğünün bile farkında değildi. Bu devirde böyle temel bir bilgiden yoksun olması, Watson'ı hayrete düşürmüştü.

Sherlock, Watson'ın şaşkınlığını gördüğünde gülümseyerek aynen şunları söylemişti: “Bakıyorum da, epey afalladın. Eh, madem bu bilgiye sahip oldum, bir an önce unutmaya çalışsam iyi olur.”

“Unutmaya mı!” dedi Watson şaşkın şaşkın.

“Aynen öyle. Bence insan zihni boş bir eve benzer; orayı hangi mobilyayla döşeyeceğin, senin bileceğin iştir. Budalalar eline geçirdiğini odasına tıktırır, o zaman da ihtiyaç duyduğu bilgiye bir türlü ulaşamaz tabii, ulaşsa da tam kavrayamaz. Ama işini bilen bir insan, beyin-e-vine ne koyacağını doğru belirler. Sadece işinde gerekli olacak şeyleri alır ve bunları güzelce düzenler. Edindiğin her yeni bilginin, var olan başka bir bilgiyi ortadan kaldırma ihtimalini göz önünde bulundurmalısın. O yüzden, en iyisi lüzümsüz şeyleri zihninde barındırmamak.”

“İyi de, Güneş Sistemi’nden bahsediyoruz burada!”

Sherlock, “Güneş Sistemi’nden bana ne?” dedi hışımla. “Güneş’in çevresinde döndüğümüzü söylüyorsun. Ha Güneş’in çevresinde dönmüşüz ha Ay’ın; benim için fark etmez, çalışmalarımı da zerre kadar etkilemez bu.”

Watson, Sherlock’a ne çalışması yaptığını sormak istedi ama Sherlock’un halinden, bu konuda konuşmaya yanaşmayacağı anlaşılıyordu. Watson, bir süre aralarında geçen bu konuşmayı düşündü ve Sherlock’un işinin ne olduğunu

akıl yürüterek bulmayı denedi: Sherlock, işini ilgilendirmeyen hiçbir bilgiye sahip olmak istemediğini söylemişti. Ama bazı konularda son derece donanımlıydı. Watson, bulgularını listelemeye karar verdi:

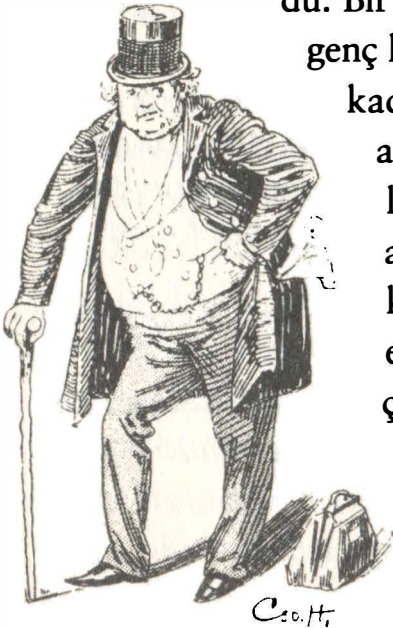
SHERLOCK HOLMES'UN BİLDİKLERİ VE BİLMEDİKLERİ:

1. Edebiyat: Hiç bilmiyor.
2. Felsefe: Hiç bilmiyor.
3. Astronomi: Hiç bilmiyor.
4. Siyaset: Yetersiz.
5. Bitki bilim: Hangi bitkiler olduğuna bağlı. Zehirlerle ilgili çok şey biliyor ama bahçecilikten anlamıyor.
6. Jeoloji: Temel bilgilere sahip. Uzman değil. Toprak türlerini ilk bakışta saptayabiliyor. Yürüyüşten döndüğü bir gün, pantolonundaki çamur lekelerinin rengi ve kıvamından, hangi lekenin hangi semtte bulaştığını tahmin etmişti.
7. Kimya: Son derece bilgili.
8. Anatomi: Kapsamlı ama sistematik olmayan bilgi birikimine sahip.
9. Çarpıcı haberler: İnanılmaz derecede bilgili. Son yüz yılda yaşanmış tüm korkunç olaylara, en ince detayına kadar hakim.
10. Güzel keman çalıyor.
11. Boks ve kılıç sporlarında usta.
12. Yasaları iyi biliyor.

Watson, tam bu sırada pes etti ve listeyi şömine ateşine attı. Bu adamın bildiklerinden yola çıkarak çalışma alanını tahmin etmek mümkün değildi.

Taşınmalarından sonraki ilk hafta, Sherlock'u arayan soran olmadı. Watson tam Sherlock'un da kendisi kadar yalnız biri olduğunu düşünmeye başlamıştı ki, işler değişti. Genç yaşlı, kadın erkek, zengin fakir bir sürü insan eve doluşuyordu. Hele Bay Lestrade adında biri vardı ki, haftada üç-dört kez uğradığı bile oluyordu.

Bir keresinde şık giyimli bir genç hanım gelmiş, yarım saat kadar kalmıştı. Aynı gün, ak saçlı, tuhaf görünüm-lü bir adam ve hemen ardından şaşkın bir yaşlı kadın Sherlock'u ziyaret etti. Ne zaman ziyaretçi gelse, Sherlock onları oturma odasına buyur eder, Watson da odasına geçmek zorunda kalırdı. Sherlock her



seferinde zahmet verdiği için özür diler, “Burayı görüşme odası olarak kullanmak zorundayım. Bu kişiler benim danışanlarım,” derdi. Ama Watson, bir türlü Sherlock’a bu işin detaylarını soramadı.

Bir Mart sabahı, Watson her zamankinden erken uyandı. Oturma odasına geçtiğinde, Sherlock’un kahvaltı ettiğini gördü. Watson da masaya oturdu ve ev sahibesinin kahvesini getirmesini beklerken, masadaki bir dergiyi karıştırmaya başladı. Dergideki makalelerden birinin başlığı, kalemle işaretlenmişti. Watson’ın gözü, haliyle o makaleye kaydı.

Makalenin adı *Yaşam Rehberi*’ydi – keskin bir gözlem becerisine sahip insanın, karşısına çıkacak her şeyi belli bir düzene oturtarak ele alabileceğini ve bu yolla çok şey öğrenebileceğini kanıtlama amacıyla yazılmıştı:

Mantık yürütme ilkelerini kullanan biri, bir damla suyun Atlantik Okyanusu’ndan mı Niagara Şelalesi’nden mi geldiği konusunda çıkarımda bulunabilir; üstelik bu okyanusu ya da nehri görmese de, hiç duymamış olsa da yapabilir bunu.

Hayat, dev bir zincirdir, her şey birbirine bağlıdır ve bu zincirin tek bir halkası bile bize fikir verir. Elbette, tüm sanatlar gibi Akıl Yürüterek Sonuca Varma Sanatının da uzun süren, sabır gerektiren bir öğrenme süreci vardır. İnsan ömrü, bu sanata kusursuzca uygulayamayacağı kadar kısadır. Ama yine de daha temel sorunlara odaklanmak mümkündür. Mesela, biriyle tanıştığınızda, ilk bakışta o kişinin geçmişini veya mesleğini tespit etmeyi öğrenebilirsiniz. Bu amaçla pratik yaptıkça, nereye ve neye bakmanız gerektiğini de daha iyi kavrarsınız. Bir insanın tırnakları, paltosunun yakası, botları, pantolonunun paçaları, başparmakları ve işaret parmakları, yüz ifadesi, gömleğinin manşetleri; bunların hepsi bize net bilgiler verir. Bunun gibi bilgilerin toplanması ve doğru mantık yürütülmesiyle bir sonuca varamamak mümkün değildir.

“Şu zırvalığa bak!” demekten kendini alamadı Watson. “Sen de okumuş olmalısın Sherlock; sağına soluna notlar almışsın. Hayatımda bu kadar ipe sapa gelmez bir şey okumadım. Tamam, zekice bir üslupla yazılmış ama söylediklerinin gündelik yaşamda hiçbir karşılığı yok.”

Sherlock, usulca, “O makaleyi ben yazdım,” deyiverdi.

“Sen mi!”

“Evet, ben. Gözlem yapmak ve akıl yürüterek sonuca ulaşmak benim işim. Ayrıca, senin ipe sapa gelmez dediğin yöntem esasen çok kullanışlıdır. Doğrusunu istersen, o kadar işe yarar ki, insana ekmek parası bile kazandırır.”

“Nasıl?” diye sordu Watson.

“Yani, bu yöntem sayesinde meslek sahibi oldum ben. Galiba bu işi yapan bir tek benim. Ben bir danışman dedektifim. Londra’daki polisler ve özel dedektifler bir vakada çuvalalayınca soluğu bende alırlar. Topladıkları ipuçlarını benimle paylaşırlar, ben de çoğu zaman olayı çözerim. Buraya sık sık gelen Lestrade, ünlü bir polis dedektifidir. Bir sahtecilik vakası üzerinde çalışıyordu da, ona yardım ettim. Öteki ziyaretçilerim ise başlarında bir bela olan, aydınlatılmaya muhtaç gizemlerle uğraşan kişiler. Onları dinler, yorum yaparım; ücret karşılığında tabii.”

Watson hayli şaşırmıştı. “Ne yani, evden bile çıkmadan, başka insanların çözemedikleri vakaları aydınlattığını mı söylüyorsun?”

“Aynen öyle. Sadece çok karmaşık olan vakalarda dışarı çıkar, kendi gözlerimle inceleme yaparım. Ama genellikle, sözünü ettiğim yöntemime başvurmam, gizemleri aydınlatmaya yetiyor. O burun kıvırdığın akıl yürüterek sonuca varma ilkeleri, benim birincil silahımdır. Hemen ardından da gözlem gelir... Hatırlarsan, daha ilk tanışmamızda, Afganistan’da bulunduğunu, oradan geldiğini tahmin etmiştim.”

“Evet, tabii ki hatırlıyorum. Birinden duydun herhalde.”

“Hiç de bile! Afganistan’dan geldiğini bildim. Birkaç aşamalı yöntemimi uygulayarak sonuca vardım. Akıl yürütme aşamalarım şöyleydi: ‘Bu adam bir tıp adamına benziyor ama asker havası da var. O halde orduda görevli bir doktordu. Yüzü esmerleşmiş ama bileklerinden itibaren açık tenli. Demek ki uzun süre güneşte kalmış. Yüzündeki izler, çeşitli zorluklara maruz kaldığını gösteriyor. Sol kolu yaralanmış, kaskatı duruyor. Orduda görevli bir İngiliz doktoru nerede çok zorluk yaşar, nerede yaralanmış olabilir? Elbette şu an savaşa katıldığımız ülke olan Afganistan’da!’”

“Sen böyle anlatınca kulağa çok basit geliyor gerçekten,” dedi Watson gülümseyerek. “Bana ünlü polisiye yazarı Edgar Allan Poe’nun dedektif karakteri Dupin’i anımsatıyorsun.”

Sherlock Holmes, bunu duyar duymaz ayağa fırladı. “Herhalde bu sözleri iltifat olsun diye söyledin. Ama bana soracak olursan Dupin ace mi çaylağın teki. Doğruya doğru, çözümlemeler yaparak düşünme yeteneği var ama onları sunma biçimi gayet yüzeysel ve gereksiz derecede gösterişli.”

Watson bu sözlerle çok şaşırdı. Sherlock’a edebiyat tarihinden başka örnekler vererek onlar hakkında ne düşündüğünü sordu. Sherlock hepsine burun kıvırdı, hepsinin bu işten anlamayan amatörler olduğunu söyledi. Bu konu, onu heyecanlandırmışa benziyordu; hızını alamıyordu adeta. Mızımızca söylendi: “Bugünlerde işler kesat. Bu mesele üzerinde benim kadar kafa yoran, benim kadar yetenekli kimse yok; olmadı da. Bir gün yaptıklarımla ünlü olacağımı adım gibi biliyorum. Ama gel gör ki, aydınlatılması gereken, zekâ ürünü bir suç vakası bir türlü çıkmıyor işte!”



Watson, Sherlock'un kibrinden ve suçlarla ilgili söylediklerinden rahatsız olmuştu. Konuyu değiştirmek istedi. Sokakta ağır ağır, bina numaralarına baka baka yürüyen, gergin ifadeli bir yabancı dikkatini çekmişti. Sherlock'a adamı gösterdi. "Şu bey ne arıyor acaba?"

"Şu donanmadan emekli başçavuş ne arıyor demek istedin galiba," dedi Sherlock.

'Şu havalara bak,' diye içinden söylendi Watson. 'Tahmini doğru mu değil mi kanıtlayamayız sonuçta; istediği kadar atıp tutabilir.'

O sırada, sokaktaki beyefendi onların bina numarasına göz attı ve hızla kapıya yöneldi. Watson ve Sherlock kapının çalındığını, merdivenlerden çıkan ayak seslerini duydular.

Adam içeri girdi ve elindeki mektubu uzattı. "Bu mektubu Bay Sherlock Holmes'a getirdim."

Fırsat Watson'ın ayağına gelmişti. “Beyefendi, sakıncası yoksa, ne işle uğraştığınızı öğrenebilir miyim?”

“Emekli askerim ben, şimdi de getir götür işlerine bakıyorum,” diye yanıtladı adam. “Üniformam şu an tadilatta.”

“Önceden nerede görevliydiniz?”

“Donanmadan başçavuş rütbesiyle emekli oldum... Mektuba yanıt verecek misiniz, beyefendi? Hayır mı? Pekâlâ. İyi günler dilerim.”

Emekli başçavuş, ikiliyi selamlayarak çıktı.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

LAURISTON PARKI VAKASI

Sherlock'un bu tahmini de isabetliydi anlaşılan. Watson hayretler içindeydi.

“Adamın donanma emeklisi olduğunu nasıl bildin yahu?”

Sherlock gülümsedi. “Sen anlamamış mıydın yani?”

“Yoo, nereden anlayayım? Söylesene, nasıl bildin?”

“Böyle şeyleri bilmek, nasıl bildiğimi açıklamaktan çok daha kolay geliyor. İki kere ikinin dört olduğunu kanıtlamak gibi; insana zor gelebilir ama bu bilginin doğru olduğu kesindir. Adamın elinin üzerinde kocaman bir çıpa dövmesi vardı. Denizci olabilirdi ama taşıdığı bavul ordu imalatıydı. Saç tıraşı da asker gibiydi. Olsa

olsa deniz piyadesi olabilirdi. Otoriter, kendinden emin bir hali vardı. Bastonunu sallayışından, el hareketlerinden sen de bunu anlamışsındır. Toplumda saygın bir konuma sahip, orta yaşlı bir adam olduğu da yüzünden anlaşılıyor. Bu bulguları birleştirerek başçavuş olabileceği sonucuna vardım.”

“Muhteşem!” diye hayranlıkla bağırdı Watson. Sherlock ise onun bu haline şaşırmıştı; belli ki bu çıkarım onun için çocuk oyuncağıydı.

“Sana daha az önce esaslı bir vaka olmadı-ğından yakınıyordum ya... Yanılmışım. Şu mektubu bir oku bakalım!”

Watson, mektubu yüksek sesle okudu:

Saygıdeğer Sherlock Holmes

Dün gece saat üçte, Lauriston Parkı'nda kötü bir olay yaşandı. Ekibimizden biri gece iki sularında, parkın yanındaki, normalde boş olan bir evden ışık geldiğini görünce olay yerine gitti. Ön kapı açık olduğundan doğrudan içeri girdi ve odalardan birinde cansız yatan birini buldu. İyi giyimli bu erkek şahsın cebinde 'Enoch J. Dreber, Cleveland, Ohio, ABD' yazan kartvizitler

bulundu. Olay yerinde soygun, gasp gibi bir vaka yaşandığına ya da maktulün ölüm nedenini ortaya koyan bir bulguya rastlanmadı. Oda da kan lekeleri bulundu, fakat maktulün bedeninde hiçbir yara olmadığı görüldü. Bu şahsın o bomboş eve neden ve nasıl girdiğine dair en ufak bir bilğimiz yok. Saat on ikiden önce olay yerine gelerseniz orada olacağım. Sizden haber alana kadar her şeyi olduğu haliyle bırakacağım. Eğer eve gelemerseniz size daha detaylı bilgi sunacağım. Görüşlerinizi benimle paylaşırsanız büyük incelik göstermiş olursunuz.

Saygılarımla

Tobias Gregson

“Gregson, İngiliz Polis Teşkilatı’nın en zeki lerindendir. Lestrade gibi. Gidip bir baksak iyi olur. Hadi, paltonu giy!”

“Ben de mi geleyim?”

“Evet! Tabii başka işin yoksa.”

Böylece Sherlock ve Watson soluğu olay yerinde aldılar. Lauriston Parkı’ndaki bu ev, hayli kasvetli ve ürkütücü görünüyordu. Gece boyu yağan yağmur, yerleri çamura bulamıştı.

Sherlock'un bir an önce eve girmemesi; bunun yerine kaldırımını, yerleri, komşu evleri, yolları incelemesi Watson'ı şaşırttı. Sherlock bu incelemeyi bitirdikten sonra yavaş yavaş evin girişine yöneldi. Girişteki çimenleri, yeri gözleriyle taradı, ara ara durdu. İşi tamamlandığında gülümsüyordu. Watson buna da şaşırdı. Çamurlu zeminde bir sürü ayak izi vardı ama olay yerine polis memurları da girip çıktığından, bu izlerin ne anlam taşıyabileceğini anlamamıştı.

Kapının girişinde uzun boylu, beyaz yüzlü bir adam Sherlock ve Watson'ı karşıladı. "Geldiğiniz için çok teşekkürler. Hiçbir şeye dokunmadım, hiçbir değişiklik yapmadım."

"Şunlar hariç!" dedi Sherlock, yerleri göstererek. "Doğrusu buradan bir bufalo sürüsü geçse ancak bu kadar iz bırakabilirdi. Ama eminim buralara basarken düşünmüşsünüzdür Gregson."

"Evin içinde epey iş vardı," dedi Gregson. "Lestrade da burada. Gerçekten tuhaf bir vakayla karşı karşıyayız, tam size göre."

"Buraya arabayla mı geldiniz?"

"Hayır efendim."

“Ya Lestrade?”

“O da yürüyerek geldi.”

“O halde şu odaya bir bakalım.” Bu garip sorgulamadan bir şey anlamayan Gregson, şaşkın şaşkın Sherlock’un peşine takıldı. Hep beraber içeri girdiler.

Evin tozlu girişi, mutfak ve çalışma odalarına açılıyordu. Sağlı sollu iki kapı vardı. Bunlardan birinin haftalardır kapalı kaldığı belli oluyordu. Öteki kapının ardında ise olayın gerçekleştiği yemek odası vardı. Holmes odadan içeri girdi, Watson da onu takip etti.

Bomboş, kocaman bir odaydı. Kapının karşısında gösterişli bir şömine ve onun üzerinde mermer bir raf vardı. Rafın bir köşesinde dibine kadar yanmış kırmızı bir mum duruyordu. Pencere o kadar tozlu ve pisti ki, içeriye ancak belli belirsiz, soluk bir ışık girebiliyordu. Ve gizemli olayın kurbanı, odanın ortasında, yerde öylece yatıyordu.

Kurban, kırk üç-kırk dört yaşlarında bir adamdı. Geniş omuzlu, ortalama ağırlık ve boyda, siyah saçlı, kısa sakallı biriydi. Üstünde palto, açık renk bir pantolon, hayli şık yakalı bir

gömlek ve ceket vardı. Şapkası yerde, yanında duruyordu. Elleri sımsıkı kapanmış, kolları iki yana açılmıştı.

O sırada kapının ağzında duran Lestrade, Sherlock ve Watson'a selam verdi.

“Bu olay epey gürültü koparacak,” dedi. “Bunca yıldır bu işi yapıyorum, hiç böyle şey görmedim.”

“Hiçbir ipucu yok, değil mi?” diye sordu Gregson.

“Yok. Hiç yok.”

Sherlock yatan adama yaklaştı ve onu iyice inceledi. “Hiç yara bere olmadığına emin misiniz?” diye sordu ve odadaki kan lekelerini işaret etti.

İki polis memuru da aynı anda “Eminiz,” diye yanıtladı.

“O halde, bu kanlar ikinci birine ait; büyük ihtimalle de cinayeti işleyene. Eğer bu bir cinayetse tabii.”

Sherlock hızla incelemesini bitirdi.

“Artık onu götürebilirsiniz.”

Gregson, dışarıda hazır beklettiği adamları çağırdı. Kurbanı taşımak üzere kaldırdılar. Tam

o sırada, yere bir yüzük düştü. Lestrade yüzüğü aldı ve merak dolu gözlerle inceledi.

“Burada bir kadın varmış,” dedi. “Bu evlilik yüzüğü bir kadına ait.”

“İşler şimdi daha da karıştı,” diye yakındı Gregson.

“Belki de tam tersi olmuş, mesele biraz netleşmiştir...” dedi Sherlock. “Şahsın ceplerinden neler çıktı?”

Gregson, “İşte, hepsi burada,” dedi ve merdivenin başındaki nesneleri gösterdi.

“Altın bir saat, altın zincir, altın yüzük. Altın bir rozet, üzerinde bir buldog deseni var, buldogun gözlerinin yerinde iki yakut bulunuyor. Kaliteli deriden bir karvizitlik, içinde de Enoch J Drebber, Cleveland yazan kartlar. Kartvizitliğin içine de E. J. D harfleri işlenmiş. Yedi pound nakit para. Bir kitap; iç kapağa Jonathan Strangerson diye yazılmış. İki de mektup; biri E. J. Drebber’a, biri Jonathan Strangerson’a. Amerika’dan, New York’tan yollanmışlar, Liverpool’dan kalkacak bir gemiden bahsediyorlar. Belki ki bu adamcağız New York’a dönecekmiş.”

Sherlock mektupları incelerken, olayın gerçekleştiği odada duran Lestrade yanlarına geldi. Yüzünde halinden memnun bir ifade vardı.

“Müthiş bir şey keşfettim. Benimle gelin!”

Bir kibrit yaktı ve kibritin ışığını odanın duvarlarından birine tuttu. “Şuraya bakın!”

Duvarda, kan kırmızısını andıran bir renkle, tek kelimelik bir yazı vardı: *RACHE*

“Buna ne dersiniz? Yazı, odanın en karanlık köşesine yazıldığından gözümüzden kaçmış. Kurban bunu kendi kanıyla yazmış olsa gerek. Herhalde Rachel ismini yazacaktı ama kelimeyi tamamlamaya gücü yetmedi... Neden gülüyor-sun Sherlock? Akıllı olmasına akıllısın, kafan iyi çalışıyor ama bak, en önemli ipucunu bulan yine ben oldum. Görürsünüz, bu mesele aydınlandığında işin içinde Rachel diye bir kadının olduğu ortaya çıkacak.”

“Kusura bakma!” diyerek gülmesini bastırmaya çalıştı Sherlock. “Haklısın, yazıyı ilk bulan sensin. Odayı iyice inceleme fırsatım olmamıştı, şimdi izninizle bu işi halledeceğim.”

Sherlock cebinden mezurasını ve büyütecini çıkardı; dura kalka, bazen çömelerek, hatta yere

yatarak odayı inceledi. Yerden gri bir toz birikintisi aldı ve bir zarfa koydu. en son duvardaki yazıya da uzun uzun baktı ve tatmin olmuş bir ifadeyle büyüteci ve mezurayı cebine geri yerleştirdi.

Gregson ve Lestrade merakla, “Ne düşünüyorsunuz, Bay Holmes?” diye sordular.

“Şimdi bunu söylersem sizin hakkınızı yemiş olurum. Bu vakayı öyle ustaca inceliyorsunuz ki, benim işinize karışmam ayıp olur.” Sherlock iyice muzipleşmişti. Alaycı bir tavırla, “Soruşturmanızla ilgili gelişmelerden beni haberdar ederseniz, size seve seve yardımcı olurum tabii,” dedi. “Ha, bir de, şahsı bu halde bulan polis memuruyla bir de kendim konuşmak isterim. Kendisinin adını ve adresini verebilirseniz sevinirim.”

Lestrade not defterine göz attı. “Adı John Rance. Adresi de şurada.”

“Teşekkürler. Hadi Doktor Watson. Gidelim bakalım,” dedi Sherlock ve ekledi: “Size şu kadarını söyleyeyim: Bu bir cinayet vakasıdır, cinayeti işleyen de erkek. Duvara yazıyı o yazdı. Bir metre seksen santimden uzun, genç biri; ayakla-

rı bedenine oranla küçük; küt burunlu postallar giyiyor. Buraya kurbanla birlikte, dört tekerli bir at arabasıyla gelmiş. Arabayı çeken atın ayağındaki nallardan üçü eski, biri yeni. Büyük ihtimalle katilin yüzünde kızarıklıklar var ve sağ elinin tırnakları olağanüstü uzun. Herhalde bu bilgiler işinize yarar.”

Lestrade ve Gregson, hayret içinde birbirlerine baktılar.

“Cinayet nasıl işlenmiş peki?” diye sordu Lestrade.

“Zehirle,” dedi Sherlock. Tam kapıdan çıkacakken döndü ve “Ha, son olarak Lestrade,” dedi, “Rache, Almanca ‘intikam’ demektir. Yani diyeceğim o ki, boşu boşuna Rachel diye birini arayıp vaktinizi harcamayın.”

Sherlock, iki rakibini şaşkınlıktan ağzı beş karış açılmış halde bırakarak evden çıktı.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

JOHN RANCE'İN ANLATTIKLARI

Dışarıya çıktıklarında, Watson kendini tutamadı. “Sen insanı çatlatırsın Sherlock. Anlattığın onca şeyden yüzde yüz emin olamazsın, mümkün değil bu.”

“Gayet mümkün. Oraya vardığımızda ilk dikkatimi çeken, bir atlı arabanın tekerlek izleriydi. Dün gecedен önce bir hafta boyunca yağmur yağmamıştı; o halde o derin izler dün gece bırakılmış olmalıydı. Yerde nal izleri de vardı ve bu izlerden biri çok daha netti, demek ki o nal ata yeni takılmıştı. Yağmur gece başladığına, araba gece geldiğine ve sabah gitmiş olduğuna göre, iki adam olay yerine bu arabayla gelmiş olsa gerek.”

“Ya öteki adamın boyuyla ilgili söylediklerin?”

“Bir insanın boyu, adımlarının genişliğinden anlaşılabilir. Bunun bir hesabı da var aslında, ama seni detaylarla sıkmayayım. Adamın adım genişliğini, dışarıdaki çamurda ve evdeki tozlu zeminde bıraktığı izlerden yola çıkararak ölçtüm. Sonra bu sonucun sağlamasını duvardaki yazıyla aldım. Bir insan karşısındaki duvara yazı yazarken içgüdüsel olarak göz hizasını hedefler. O yazı da yerden bir metre seksen santimetre yüksekteydi. İşte bu kadar basit.”

“Peki adamın yaşı?”

“İnsan bir adımında bir metreden fazla yol alabiliyorsa, pek de yaşı geçkin biri olamaz. Bahçedeki adım izleri bunu kanıtlıyor. Küt burunlu postallar belirgin izler bırakmış. Tırnakların uzun olduğunu nasıl tahmin ettiğimi de sen sormadan söyleyeyim: Yazı yazılırken, duvardaki sıva yer yer aşınmıştı. Buradan da tırnaklarının uzun olduğu sonucu şıp diye anlaşılıyordu. Yani ortada gizem falan yok; o makalede bahsettiğim gözlem ve akıl yürüterek sonuca varma ilkeleri uygulandığında her şey açığa çıkıveriyor...”

Watson, elini düşünceli düşünceli alnına götürdü. “Kafam allak bullak oldu. Tespitlerinin

doğru olduğuna ben de inanıyorum, ama ortada cevaplanması gereken o kadar çok soru var ki... O iki adam neden buraya geldi? Onları getiren arabacıya ne oldu? Bir insan, birini zehir içmeye nasıl zorlar? O kan nereden çıktı? Bu cinayetin amacı neydi? O kadın yüzüğünün odada ne işi vardı? Ve her şey bir yana, öteki adam ne demeye duvara Almanca bir kelime yazdı? İşin doğrusu, ben bunlar arasında bir bağlantı kuramıyorum.”

Sherlock anlayışla gülümsedi. “Olayın zorlu yanlarını gayet iyi özetledin. Gerçekten de ortada epey bilinmez var ama meseleye dair temel gerçekleri saptadım. Örneğin, o duvardaki yazı tamamen ilgiyi başka yöne çekip kafa karıştırmak için yazılmış olmalı. Çünkü Almanların el yazısı tarzı daha sadedir; buradaysa Alman karakterli olsun diye iyice abartılmış bir stil var... Bir şey daha söyleyeyim; ayak izlerine bakılırsa o iki adam arabadan kol kola, yan yana çıkmış ve eve girmişler. Küt burunlu postalın sahibi odayı arşınlayıp durmuş, diğeryse olduğu yerde kalmış. Yürüyen adamın adımları genişledikçe genişlemiş. Bu da gitgide öfkelenmiş olabileceğini, bu yüzden hızlandığını gösteriyor... Merak etme,

olayı yakında aydınlatacağız. Ama şimdi bir an önce şu John Rance denen adamla konuşalım.”

Böylece ikili, polis memuru John Rance’ın evine gitti. İçeri girdiklerinde adamın hâlâ yattığını öğrendiler. Bir süre sonra Rance yanlarına geldi. Bu ziyaret onu rahatsız etmişe benziyordu.

“Emniyete bildiğim her şeyi anlattım zaten.”

Sherlock, “Olayı sizin ağzınızdan dinlemek istedik. Lütfen dün geceyi olduğu gibi anlatın,” dedi ciddi bir ifadeyle.

Rance kanepeye oturdu, olayın detaylarını zihninden geçiriyormuşçasına, düşünceli düşünceli kaşlarını çattı ve anlatmaya başladı: “Devriye mesaim gece onda başlar, sabahın altısında biter. Gece iki civarı, olay yerinin orayı kolaçan etmek istedim. Lauriston Parkı’nın oradaki evin ışığının yandığını gördüm. Bu durum dikkatimi çekti, çünkü o ev normalde boştur. Huylandım, gidip bakmak istedim. Kapıya vardığımda...”

“Bahçe kapısına döndünüz... Neden?” diye araya girdi Sherlock.

Adam şaşaladı. “Evet, aynen öyle oldu efendim... Nasıl bildiniz?.. Şey, kapıya vardığımda



etrafın ıssızlığı, sessizliği beni korkuttu. Kısa süre önce sohbet ettiğim arkadaşı bulup yanıma almak istedim, ama ortalarda görünmüyordu.”

“Sonra ne yaptınız?”

“Kapıyı iterek açtım. Işığın geldiği odaya gir-dim. Odada, şömine rafının üzerinde kırmızı bir mum yanıyordu... İşte orada o korkunç manza-rayı gördüm. Bahçe kapısının oraya kadar git-tim ve ısıklık çaldım. Sohbet ettiğim arkadaş ve iki adam sokağa geldi.”

“O sırada sokak boş muydu?”

“Yalpalayıp duran biri vardı. Adeta kendin-den geçmişti. Avazı çıktığı kadar bağırarak şar-kı söylüyordu.”

“Görüntüsü nasıldı?”

“Aslında bu hale düşmeyecek biri gibiydi... Uzun boylu, kırmızı yüzlü bir adamdı.”

“Anlaşıldı...” dedi Sherlock. “Peki, ne oldu bu adama?”

Polis, “Açıkçası o gece daha önemli işlerimiz vardı,” diye ters ters yanıtladı. “Herhalde evine dönmüştür.”

Sherlock bunun üzerine doğruldu. “Pekâlâ Bay Rance. Bu kadarı yeterli. Gözlemlerime da-yanarak söylüyorum, ne yazık ki polis teşkila-



Gözünüzün önünde

tında yükselmeniz mümkün değil. Halbuki dün dikkatli davranıyordunuz, bulduklarınız sizi terfi ettirebilirdi. Gözünüzün önünde duran o adam, tüm gizemi çözecek kişiydi çünkü. Neyse, yapacak bir şey yok. Hadi Doktor Watson, gidelim.”

Dışarı çıktıklarında Sherlock hâlâ söyleniyordu. “Ne budala ama. Elindeki fırsatı göz göre göre kaçırmış.”

Watson, “Doğrusu bu işten bir şey anlamadım,” dedi. “Kabul, adamın tarifi, senin katili tanımlarken söyledikleriyle uyuşuyor. Ama insan suç işlediği yerde neden dolansın, neden oraya dönsün?”

“Neden olacak, yüzükten dolayı tabii! O yüzüğü almaya gelmişti. Biz de o yüzük sayesinde bu adamı bulacağız, Watson. Sana teşekkür etmeliyim. Sen olmasan bu vakayla ilgilenmezdim ve şimdiye dek karşılaştığım en ilginç bilinmezle de karşılaşmamış olurdum... Bu vakaya Kızıl Dosya adını verdim. Çünkü elimdeki vaka, renksiz, sıkıcı hayatıma renk kattı. Emin ol, Kızıl Dosya’yı akıl yürütmenin gücüyle açıklığa kavuşturacağım.”

BEŞİNCİ BÖLÜM

GAZETE İLANIYLA GELEN ZİYARETÇİ

O gün Watson hem alışık olmadığı kadar hareket etmekten hem de detaylarını öğrendiği vakanın ürpertici yanlarına tanıklık etmekten dolayı bitkin düştü. Polis memuru Rance'in yanından ayrıldıktan sonra eve gidip dinlendi.

Sherlock'un eve dönmesi ise akşamı buldu. Tüm gazetelere ilan vermiş, olay yerinin yakınlarında bir altın yüzük bulunduğunu söylemiş, yüzüğün sahibinin akşam sekizle dokuz arası Dr Watson'la görüşebileceğini belirtmiş ve ev adreslerini paylaşmıştı. Katilin bu yüzüğü mutlaka geri almak isteyeceğini düşünüyor, herhangi bir şeyden şüphelenmeyeceğini tahmin ediyordu.

Saat tam sekizde zil çaldı. Aşağıda, birinin pürüzlü bir sesle hizmetçiye “Bay Watson burada mı oturuyor?” diye sorduğunu duyular.

Kısa süre sonra da kapıları çalındı. Watson, ‘Girin!’ diye seslendi.

Gelen, epey yaşlı, yüzü kırış kırış olmuş bir kadındı. Kadın titreyen ellerini cebine sokup gazeteyi çıkardı ve Sherlock’un verdiği ilanı gösterdi. “Beyefendi, sözünü ettiğiniz yüzük, kızım Sally’ye ait. Daha yeni evlendi, eşi denizcidir. O döndüğünde yüzüğü göremezse kızacağından endişe ediyor, çok üzülüyordu.”

Watson, yüzüğü kadına gösterdi. “Aradığınız yüzük bu mudur?”

Kadın sevinçle çılgılığı bastı. “Şükürler olsun! Evet, kızımın yüzüğü bu.”

Watson, bunun üzerine kadına ev adresini sordu. Yaşlı kadın Houndsditch semtinde bir adres verdi. Ama bu semtle yüzüğün bulunduğu semt epey uzaktı. Sherlock derhal kuşkulandı ve durumu açıklayarak kadını sıkıştırdı, fakat kadın yanlışlıkla kendi adresini verdiğini söyleyip geçiştirdi. Dediğine bakılırsa, kızının evi, yüzüğün bulunduğu yere hayli yakındı. Yaşlı kadın, adının Bayan Sawyer olduğunu, kızınınsa evlenince Dennis soyadını aldığını söyledi. Nihayet Sherlock’un işaretiyle Watson, yüzüğü kadına



٧١ سٲر سٲر سٲر سٲر



Çizim: 1911

verdi. Kadın yüzüğü eline geçirir geçirmez teşekkür etti ve apar topar çıktı.

Kadın odadan çıkar çıkmaz Sherlock palto-sunu giydi. “Onu takip edeceğim,” dedi. “Bu kadın, katilin suç ortağı olmalı.”

Watson, uzun süre Sherlock’un dönmesini bekledi. Saat gece on iki olduğunda, Watson tam endişelenmeye başlamışken Sherlock çıkageldi.

“Öyle bir kandırıldık ki sorma. Kadın biraz yürüdükten sonra bir atlı arabaya bindi, ben de gizli gizli arabanın arkasına atladım. Kadının bize söylediği semte doğru gidiyorduk. ‘Tam acaba bize doğruyu mu söylemişti?’ diye düşünmeye başlamıştım ki adrese vardık, araba durdu. Arabacı kapıyı açtığında ne görsün; araba bomboştu! Kimsecikler yoktu. Dahası, gittiğimiz adreste Sawyer veya Dennis soyadlı birini tanıyan da çıkmadı.”

“Nasıl yani?” dedi Watson. “O yaşlı kadıncağız hareket eden bir arabadan atlayıp, ikinize de görünmeden sıvıştı mı?”

“Ne yaşlı kadını! Kılık değiştirmiş bir genç adam olmalı. Eşsiz ustalıkta bir oyuncu! İkimizi de aldattı. Demek ki bu katilin sandığımızdan da geniş bir çevresi var.”

ALTINCI BÖLÜM

GREGSON HÜNERLERİNİ GÖSTERİYOR

Ertesi gün, Sherlock ve Watson, olayı büyük bir iştahla tartışan gazeteleri okurken, Gregson onları ziyarete geldi. Epey telaşlı bir hali vardı. Pat diye içeri girdi ve “Dostum, beni kutlamlısın!” diye heyecanla bağırdı. “Olay çözülmüştür!”

Sherlock’un yüzü bir an için bulutlandı. “Çözüme yaklaştın mı yani?”

“Ne yaklaşması! Suçluyu yakalayıp içeri attım bile!”

“Öyle mi? Kimmiş bu adam?”

“Arthur Charpentier diye biri. Donanmada asteğmen.”

Bu sözleri duyan Sherlock birden gevşedi, gülümsemeye başladı.

“Oturmaz mısın? Bu işi nasıl çözdün, merak ediyoruz doğrusu. Hadi bize her şeyi anlat.”

“Memnuniyetle... Hazırsanız başlıyorum: O sersem Lestrade kendini bir şey sanmasın. Başından beri yanlış adamın, Strangerson’un peşindeydi. Oysa ben bambaşka bir yol izledim... Olay yerinde bulduğumuz şapkayı anımsıyor musun?”

“Evet,” dedi Sherlock. “John Underwood etiketli şapka. Şapkacının adresi de Camberwell Sokağı, numara 129’du.”

Gregson afalladı. “Demek sen de fark ettin. Peki, şapkacıyla görüştün mü?”

“Hayır.”

“Hah!” diye keyifle bağırdı Gregson. “Ama ben gittim. Şapkanın ebadını ve görüntüsünü tarif ettim. Bu tariftten yola çıkarak şapkanın sahibini bulduk. Şapka Bay Drebber’a, yani kurbana yollanmıştı; adres de Charpentier’in Hanı’ydı. Hemen hanın sahibesi Bayan Charpentier’i buldum. Kadın hayli solgundu, çok tedirgin bir hali vardı. Kızı da oradaydı. Doğrusu çok hoş bir genç hanımdı. Ama gözleri kıpkırmızıydı, dudaklarının titrediği de gözümden

kaçmadı. Ortada bir terslik olduğu belliydi. Onlara, hanlarında konaklayan Amerikalı Enoch Drebbler'ın ölümüyle ilgili bir bilgileri olup olmadığını sordum. İkisi de allak bullak oldu. Anlattıklarına bakılırsa Drebbler, handan akşam sekizde ayrılmıştı. Ama asıl gümbürtü, Drebbler'ı bir daha görüp görmediklerini sorduğumda koptu. Anne Charpentier, adamı görmediklerini söyledi ama kızı bunu yalanladı. Kısa bir süre hararetle kavga ettiler. Kız, gerçekleri saklamanın fayda etmeyeceğini söylüyordu. Genç hanıma katıldığımı, en doğrusunun hiçbir şeyi gizlememek olduğunu anlatarak anneyi ikna ettim. Sonunda o da pes etti ve anlatmaya başladı:

‘Bay Drebbler burada üç hafta konakladı. Kendisi, sekreteri Bay Strangerson’la Avrupa seyahati gerçekleştiriyordu. Strangerson kendi halinde, sessiz sakin bir adamdı ama maalesef aynı şeyleri Drebbler için söyleyemeyeceğim. Kaba saba biriydi, hizmetlilere berbat davranıyordu. Zamanla hareketleri ve sözleri daha da abuk sabuk bir hal aldı. Açıkça söyleyeyim, bu adamın gözü kızımdaydı. Bunu anladığım an kendisine burayı terk etmesini söyledim, o da gitti işte.’

‘Sonra ne oldu?’ diye sordum ona. Anlatmayı sürdürdü:

‘Drebber handan ayrılınca kuş gibi ferahladım. Ama bir saat kadar sonra zil çaldı. Drebber geri gelmişti. Treni kaçırdığını söylüyordu. Tepesi atmış gibiydi, yalpalayarak içeri girdi. Kızım o sırada yanımda oturuyordu. Ona, kendisiyle uzaklara gitmeyi teklif etti. Kızım bunun üzerine korkuya kapıldı, odadan çıkmak, bu adamdan kurtulmak istedi. Drebber bunun üzerine büsbütün öfkeleni. Çok korkmuştum. Tam o sırada, oğlum Arthur eve geldi. Oğlum çabuk öfkelenen biridir, kardeşine de pek düşkündür. Arthur, Drebber’ı kovaladı; boğuşma sesleri ve karşılıklı atışmalar duydum ama korkumdan girip ne olduğuna bakamadım. Niha yet cesaretimi toplayıp doğruldum. Arthur koridordaydı, elinde bir sopa vardı. Beni görünce “O adam artık bizi rahatsız edemeyecek. Onun peşine düşeceğim, bakalım ne yapıyor,” dedi ve kapıdan çıkıp gitti. Ertesi gün, Bay Drebber’ın öldüğünü duyduk.’

Artık her şey açığa çıkmıştı. Bayan Charpentier’i sıkıştırdım ve oğlunun o gece iki saat bo-



yunca eve gelmediğini öğrendim. Bunun üzerine Arthur'un peşine düştük ve onu yakaladık. Muhtemelen Drebber'ı takip etti, işini bitirdi ve onu o boş eve sakladı. Hedef şaşırtmak için de duvara o yazıyı yazdı.”

Gregson, başarısını ballandıra ballandıra anlatmayı sürdürürken, beklenmedik bir şey oldu: Lestrade da Sherlock ve Watson'ın evine geldi. Yüzü allak bullaktı.

“İnanılmaz bir vaka bu,” diye sayıklıyordu. “Görülmemiş bir olay.”

Gregson iyice keyiflendi. “Gördün mü, Lestrade? Senin de aklın yattı demek. Ee, sekreter Bay Strangerson'u buldunuz mu?”

Lestrade, son derece ciddi bir ifadeyle yanıtladı onu. “Sekreter Bay Joseph Stangerson, bu sabah saat altı civarında, Halliday Oteli'nde bulundu. Hayatını kaybetmişti.”

YEDİNCİ BÖLÜM

HER ŞEY AYDINLANIYOR

Gregson, bu gelişmeyi öğrenir öğrenmez panik içinde yerinden fırladı. Watson ve Sherlock, tek kelime etmeden uzun uzun bakiştılar.

“Strangerson da öldü demek,” diye mırıldandı Sherlock. “Olay gittikçe karmaşıklaşıyor. Bize neler olduğunu anlatır mısın, Lestrade?”

Lestrade oturdu. “Anlatayım. İşin aslı, Drebber’ın ölümünde sekreterinin parmağı olduğunu düşünüyordum. Bu yeni haber büsbütün yanıldığımı bana gösterdi. Drebber ve Strangerson’u, olay gecesi saat sekizde tren istasyonunda görenler var. Aynı gece ikideyse Drebber’ın bedeni boş evde bulundu. Peki, saat sekizle iki arasında Strangerson neyle meşguldü? Strangerson’a odaklanmış olduğumdan, Liverpool’a telegraf

çektim. Orada Amerika'ya gidecek gemiler vardı. Strangerson'un eşkalini verdim ve o gemilerden birine binmeye kalkarsa, onu yakalamalarını söyledim. Bunun ardından, tren istasyonunun yakınlarındaki tüm otelleri dolaştım. Ama dün geceki tüm çabalarım sonuçsuz kaldı. Bu sabah erkenden işe koyuldum ve nihayet Halliday Oteli'nde aradığımı buldum. Otelin sahibi durumdan habersizdi. Strangerson'u uyandırmak üzere odasına gittik. Kapı içeriden kilitliydi, zorlayarak açtık. Cam açıktı; camın hemen yanında ise kıvrılıp kalan Strangerson'ın bedeni duruyordu. Ve işin acayibi, odasının duvarında RACHE sözcüğü yazılıydı, tıpkı Drebber'ı bulduğumuz odadaki gibi."

"Odada ipucu olabilecek bir şey bulamadın mı?" diye sordu Sherlock.

"Alışılmadık bir şeye rastlamadım. Strangerson'un cüzdanında seksen pound kadar para vardı, yani parası alınmamış. Herhangi bir not da yoktu. Sadece üzerinden bir telgraf çıktı. Telgrafta 'J.H. Avrupa'da' yazıyordu. Bir de, küçük bir kutunun içinde iki adet hap buldum."

Sherlock, bu son cümle üzerine yerinden fırladı. “Demek öyle! Tamam. Olay çözüldü.”

İki polis müfettişi, hayret dolu gözlerle Sherlock’a bakakaldı.

“Bazı detayları doğrulamam gerekse de olay ana hatlarıyla aydınlanmış bulunuyor. Şu hapları bana verir misin?”

Sherlock hapları aldı ve incelemeye koyuldu.

“Sen de bak Watson, doktor olarak görüşlerine ihtiyacım var. Sence bu haplarda bir tuhaflık var mı?”

“Doğrusu, evet, bir tuhaflık var. Bak, ışığa tuttuğumuzda neredeyse şeffaf görünüyorlar. Tahminimce bunlar suda rahatlıkla çözünebilirler.”

“Ben de öyle düşünmüştüm. Şunları bir inceleyelim bakalım.”

Sherlock, kimya setinin başına geçti ve hapları çeşitli işlemlerden geçirdi. İşi bitince saatini çıkardı, kimyasal tepkimelerin sonuçlanması için gereken süreyi ölçtü. Polis müfettişleri, merakla sonucu bekliyorlardı. Nihayet süre doldu. Sherlock sonuçları inceledi ve derin bir oh çekti.

“Tam düşündüğüm gibi. Beyler, bu haplardan biri son derece etkili bir zehir; diğeryse tamamen zararsız bir madde.”

Bu sonuç, Watson’ı bile epey afallattı. Karşılarındaki nasıl bir gizem, nasıl bir bilmeceydi?

“Şaşırdığınızın farkındayım,” dedi Sherlock. “Ama size şu kadarını söyleyeyim, artık başka bir cinayet yaşanmayacak. Suçlunun kim olduğunu biliyorum. Onu kısa zamanda yakalayacağız. Ama bunun için o suçlunun tehlike altında olmadığını hissetmesi, kendisinden şüphelenmediğimizi sanması çok önemli. Sizin de anlayacağınız gibi, son derece kurnaz biri. En ufak bir tedirginlik yaşarsa hemen izini kaybettirebilecek kadar da becerikli. Lütfen kusura bakmayın ama katilin adını size söylemektense bizzat kendim peşine düşsem daha iyi olacak. Eğer onu yakalamayı başaramazsam, tüm sorumluluğu üstleneceğime söz veriyorum. Elime geçen her fırsatta sizi bilgilendireceğimden de emin olabilirsiniz. Ama bu vakayı sonuçlandırmak benim işim.”

Gregson ve Lestrade, Sherlock’un bu açıklamasından hiç mi hiç memnun olmamışlardı.

Gregson sinirden pancar gibi kızarmıştı; Lestrade da öfke dolu gözlerini Sherlock'a dikmiş, ona ters ters bakıyordu. İkisi de ne diyeceğini bilemiyordu.

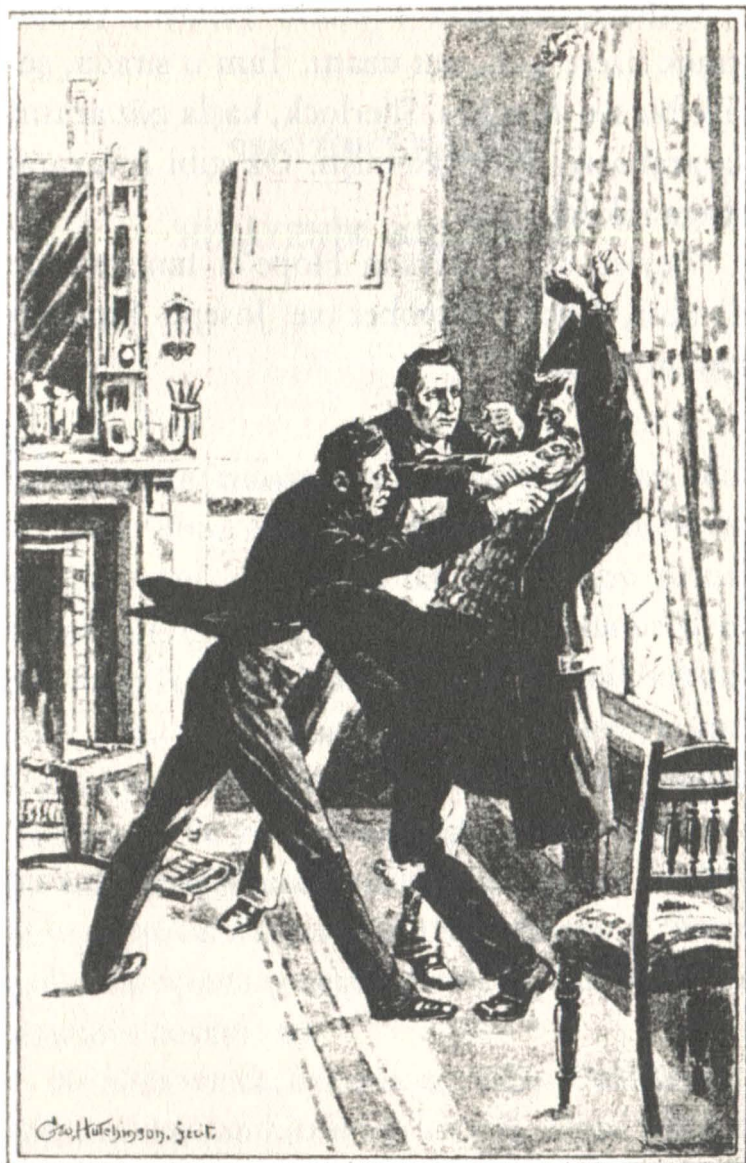
Tam o sırada, kapı çaldı. Sherlock'un ziyaretçisi, Wiggins adında bir çocuktı. Bu çocuğun, küçük afacanlardan oluşan bir ekibi vardı. Tüm kentte ne olup bittiği onlardan sorulurdu. Sherlock çocuklarla bir anlaşma yapmış, onlara olayla ilgili bazı bilgiler vermiş ve bir şey duyarlarsa kendisine haber vermelerini söylemişti. Ve şimdi, beklediği haber gelmişti:

“Arabacı aşağıda bekliyor efendim,” dedi Wiggins.

“Aferin sana,” dedi Sherlock da. “Yanımda bazı kutular da getireceğim. Arabacıya söyle de gelip bir el atsın.”

Watson, duyduklarına inanamıyordu. Ev arkadaşının yolculuğa çıkacağından haberi yoktu. Bunun nereden çıktığını anlayamamıştı.

Arabacı odaya girdiğinde, Sherlock eğilmiş, bir şeylerle uğraşıyor gibiydi. O tarafa bakmadan seslendi. “Arabacı, yardım ediver de şu kayışı sıkıca bağlayalım.”



Geo. Hutchinson, Scut.

Arabacı, somurta somurta yanaştı, yardım etmek üzere kollarını uzattı. Tam o sırada, şak diye bir ses duyuldu. Sherlock, kaşla göz arasında arabacıyı kelepçelemişti. Ok gibi fırlayarak ayağa dikildi.

“Beyler, sizi Jefferson Hope’la tanıştırayım. Kendisi, Enoch Drebber ve Joseph Stranger-son’un katilidir.”

SEKİZİNCİ BÖLÜM

HİKÂYENİN BAŞLANGICI

Drebber ve Strangerson'un ölümüyle biten hikâye, yıllar önce Amerika'da başladı. John Ferrier adında adam ve küçük bir kız, Kuzey Amerika'nın ortalarındaki kurak topraklarda ilerliyordu. Aslında yola büyük bir kafilе olarak çıkmışlardı. Ama yolculuğun ağır şartları nedeniyle koca kafileden geriye sadece bu adam ve kız kalmıştı. Yanlarında ne yiyecek kalmıştı, ne de su. Uzunca bir süre, karşılarına birilerinin çıkmasını bekledilerse de bu ıssız diyara uğrayan olmamıştı. Adam çaresizlik içinde çocuğu uyuttu ve kara kara düşünmeye devam etti.

Bir süre sonra, bir mucize oldu: Uzaklardan, çok uzaklardan birileri geliyordu. Kimi atlı arabaların içinde, kimi at sırtında, kimi yaya olarak



ilerleyen bir sürü insan... John Ferrier gözlerine inanamıyordu. Kalabalık gitgide yaklaşıyordu. Nihayet Ferrier ve küçük kızın büzülüp kaldığı yere vardılar. Küçük kızı kucaklayarak atlı arabalarından birine götürdüler, Ferrier'in de koluna girdiler. Ferrier onlara olanları anlattı.

“Benim adım John Ferrier. Kafilemizden geriye sadece ben ve şu zavallı küçük kız kaldık.”

“Senin kızın mı?” diye sordu gruptan biri.

“Kan bağıımız olmayabilir, ama Lucy bugünden itibaren benim kızımdır. Artık birbirimizden hiç ayrılmayacağız,” diye kararlı bir sesle yanıtladı John.

Grubun lideri, Strangerson diye bir adamdı. Strangerson adama dikkatle baktı ve “Pekâlâ,” dedi. “İstersen kızınla birlikte bize katılabilirsin. Kendimize uygun bir yerleşim yeri arıyoruz. Bizim topluluğumuzun bir parçası olursunuz. Yalnız, bir şartımız var. Grubumuzun kendine has bir yaşam tarzı, kendine has kuralları vardır. Bunların neler olduğunu zamanla öğrenirsin. Eğer bize katılmaya karar verirsen, bu kurallara uymak zorundasın.”

Adamın başka seçeneği yoktu. Teklifi kabul etti. Kendisinin de, küçük kızın da hayatı kurulmuştu.

Yolculuk epey sürdü. Ama nihayet kafilenin karşısına sahipsiz, verimli topraklar çıktı. Bu bölgeye yerleşmeye karar verdiler. Ferrier burada kendisi ve kızına güzel bir çiftlik yaptı. Çok çalışkan bir adamdı; sabrının ve disiplininin karşılığını çok geçmeden aldı. Çiftliğinde yetiş-

tirdiği ürünler sayesinde varlıklı ve saygın bir adam olmuştu.

Aradan yıllar geçti. Lucy büyüdü ve çok hoş bir genç hanım oldu. Baba-kız güzel bir hayat sürüyorlar, artık kötü günlerin geride kaldığını sanıyorlardı. Ama ne yazık ki, işin aslı hiç de öyle değildi. Talihsiz olaylar birbini izleyecek ve Amerika'da başlayıp İngiltere'de biten, Dreber ve Strangerson'un ölümüyle sonuçlanan baş döndürücü gelişmeler ardı ardına gelecekti... Hikâyenin devamı, Jefferson Hope'un itiraflarında gizli.

DOKUZUNCU BÖLÜM

JEFFERSON HOPE'UN İTİRAFLARI

Sherlock'un kısıkivrak yakaladığı arabacı Jefferson Hope biraz direndiyse de sonunda pes etti. Saldırgan bir hali yoktu doğrusu; tam tersi, itişip kakışırken birine zarar verme niyetinin olmadığını söyleyip özür diledi. Karakola götürüleceğini biliyordu. Dört adam, hep birlikte evden çıkıp arabacının kapının önünde bıraktığı atlı arabaya yerleştiler. Lestrade sürücü koltuğuna geçti; yola çıktılar ve kısa sürede polis merkezine vardılar. Burada arabacının ifadesi alınacaktı.

“Anlatacağım çok şey var,” dedi Hope.

“Her şeyi anlatmak için mahkemeye çıkmayı da bekleyebilirsiniz. Sonuçta söyleyeceğiniz her şey aleyhinizde delil olarak kullanılabilir,” diye uyardı görevli polis memuru.

“Mahkemeye çıkma şansım olmayabilir... Bana öyle bakmayın, nedenini açıklayacağım... Siz doktordunuz, değil mi beyefendi?” diyerek Watson’a döndü Hope.

“Evet, doktorum.”

“O halde lütfen kalbimi dinler misiniz?”

Watson, Hope’un kalbini dinledi ve durumu hemen anladı. “Sizin kalp hastalığınız var.”

“Evet,” dedi Hope. “Geçen hafta doktora gittim. Kalbim er ya da geç pes edecekmiş. Bu yüzden hikâyemi anlatmam, alelade bir katil olmadığımı açıklamam şart.”

Görevli polis memuru, “Pekâlâ, o halde sizi dinliyoruz,” diyerek sözü Hope’a bıraktı. Jefferson Hope derin derin nefes aldı ve hikâyesini anlatmaya başladı:

“O iki adam, başka iki insanın, bir baba ile kızın hayatına maloldular. Yirmi yıl önce, sözünü ettiğim kızla, yani Lucy’yle evlenmek üzere sözleştik. Lucy ve babasının gerçekten hayli acıklı bir hikâyesi var.

Lucy henüz minicik bir çocukken, babasıyla Amerika’nın ıssız bir köşesinde mahsur kalmışlar. Aç ve susuzlarmış, çok zor durumdalarmış.

Tam umutları tükenmişken, o bölgeden geçen bir toplulukla karşılaşmışlar. Bu topluluğun önde gelenleri onları kurtarmış ve yanlarına almış.

Aradan yıllar geçmiş, kız büyümüş, genç bir hanım olmuş. İşte o zamanlar Lucy'le yolda karşılaştık. Atıyla giderken hendeğe saplanmıştı, kurtulmasına yardım ettim ve böylelikle tanışmış olduk. Daha ilk görüşte birbirimize ısındık. Evlenmeye karar verdik. Babası da evlenme kararımızı onaylamıştı. Ama bir iş için iki aylığına uzaklara gitmem gerekiyordu. Meğer bu arada korkunç şeyler olmuş. Beraber yaşadığı topluluğun üyeleri, Lucy'nin dışarıdan biriyle evleneceğini duyduklarında, bunu hiç hoş karşılamamışlar. Bir gün babasını ziyaret etmişler ve ona, topluluğun önde gelen iki ailesinin oğullarından biriyle kızını evlendirmek zorunda olduğunu söylemişler. Bu aileler kimlerdi, biliyor musunuz: Drebber ve Strangerson aileleri...

Herhalde olaylar yavaş yavaş aklınızda şekillenmeye başlamıştır. Kıza ve babasına, düşünüp taşınmak için bir aylık süre vermişler. Bu süre bitmek üzereyken döndüm ve olan biteni öğren-



dim. Lucy'nin babasının izniyle, kaçmaya karar verdik. Ama ıssız yollarda giderken, çok geçmeden erzağımız bitti. Lucy'yi emniyetli olduğunu düşündüğüm bir yere sakladım ve avlanmaya çıktım. Uzun süren çabalar sonucu yiyecek bir şeyler buldum. Çok mutluydum, bir an önce Lucy'ye kavuşma umuduyla onu bıraktığım yere döndüm. Ama Lucy yoktu. Ne kadar aradıysam da Lucy'nin izine rastlayamadım. Canımı dişime takarak Lucy'nin köyüne döndüm. Ve orada aldığım haberlerle dünya başıma yıkıldı. Lucy'nin babası ölmüştü. Nişanlımı da apar topar Drebber ailesinin oğluyla evlendirmişlerdi. Ama yüreği bu acıyı kaldıramadı. Bir süre

Londra'ya vardığımda beş parasızdım, onların yerini bulabilmek ve izini sürebilmek için para kazanmam gerekiyordu. İyi araba kullanıp at sürebildiğimden atlı arabacı olarak çalışmaya başladım. Bu iş, tüm kenti gezip neyin nerede olduğunu öğrenmeme de imkân veriyordu.

Bir süre sonra, nerede kaldıklarını öğrendim. Bu sırada sakallarım öyle uzamıştı ki, beni görseler de tanıyamazlardı. İşim artık epey kolaydı. Sürekli enselerindeydim. Bazen atlı arabamla, bazen yürüyerek takip ediyordum onları.

Gelgelelim, bu ikili aslında epey kurnazdı. Takip edildiklerinin farkındaydılar bence, çünkü hep ikili olarak geziyor, asla gece vakti dışarıda bulunmuyorlardı. Bu nedenle, haftalarca uygun fırsatı bulamadım. Ama içimden bir ses, intikam vaktinin yaklaştığını söylüyordu.

Nihayet bir gece, kaldıkları otelin kapısına bir atlı arabanın yanaştığını gördüm. Drebber ve Stangerson, valizleriyle birlikte arabaya bindiler, ben de onları takip ettim. Tren istasyonunda indiler. İstasyonda, Liverpool'a giden treni sordular, ama trenin yeni kalktığını, birkaç saat beklemeleri gerektiğini öğrendiler. Onlara fark

ettirmemeye çalışarak yaklaştım ve konuşmalarını dinlemeye başladım.

Drebber, ufak bir işi olduğunu, halledip döneceğini söylüyordu. Strangerson buna karşı çıktı ve hiç ayrılmamanın en doğrusu olduğunu kararlaştırdıklarını hatırlattı. Drebber, işini tek başına halletmesi gerektiğini söyleyip ısrar etti ve giderek öfkelendi. Nihayet saat on birde istasyonda buluşmak üzere sözleştiler ve Drebber gitti.

Beklediğim an gelmişti işte. Dahası, müthiş bir planım vardı. Birkaç gün önce, parkın yakınlarındaki evlere alıcı gözüyle bakmak isteyen bir müşteriyi oraya götürmüştüm. Adam, o boş evin anahtarını arabada düşürmüştü. Hemen anahtarın bir kopyasını yaptırmıştım. Şimdi halletmem gereken tek mesele, Drebber'ı oraya götürebilmektir. Onu takip ettim, peşinden sokak sokak gezdim. Nihayet, ayrıldığı otelin önünde bulduk kendimizi. Otele girdi ve neredeyse kırk beş dakika kaldı. Sonra içeriden boğuşma, itiş kakış gürültüleri duyuldu. Sonra kapı açıldı ve Drebber'la tanımadığım bir adam dışarı fırladılar. Adam Drebber'ı yakasından tutmuştu.



‘Seni aşığılık,’ diye bağırdı, ‘Sana düzgün insanları rahatsız etmek neymiş göstereceğim.’ O an adamın Drebber’ın işini bitireceğini sandım ama Drebber bir şekilde kurtulmayı başardı. Olabildiğince hızlı adımlarla, yalpalayarak koşturuyordu. Sonra beni ve arabamı gördü, düşünmeden arabaya atladı ve kendisini Halliday Oteli’ne götürmemi söyledi.

Arabayı sürerken ne yapacağımı düşünmeye başladım. Onun işini soğukkanlılıkla bitirdiğimi düşünmeyin. Aslında öyle yapsam da olurdu, ama elimden bu kadarı geldi. Tek bildiğim, Amerika’dayken varlığını öğrendiğim bir zehri kullanacağımdı. Normalde yerlilerin oklarına sürdüğü bu zehri uzun çalışmalar sonucunda hap formuna çevirmeyi başarmıştım. Bir kutu aldım ve kutuya bir adet zehirli, bir adet zehirsiz hap koydum. Adam hangi hapi seçerse diğerini de kendim içecektim. Sizce de adil değil mi?.. Bu hapları işte o güne kadar yanımda taşımıştım.

Adamı Lauriston Parkı’nın yakınındaki o eve götürdüm. Yolda giderken çaktırmadan Drebber’ı gözetliyordum. Yorgunluktan kendinden geçmişti, uyukluyordu. Nihayet eve vardık. Onu

oteline getirdiğimi sanıyordu. Arabadan inmesini söylediğimde hiç ikiletmeden dediğimi yaptı.

İçeri girdik. Olayın gerçekleştiği odaya vardık. Yanımda getirdiğim mumu yaktım, oda biraz aydınlandı. Mumu yüzüme tuttum, ona döndüm ve şunu söyledim: ‘Evet, Enoch Drebber. Söyle bakalım, kimim ben?’

Drebber yüzüme uzun uzun baktı ve nihayet beni tanıdı. Gözleri fal taşı gibi açılmıştı. Ona kutuyu gösterdim. ‘Bunlardan birini yutacaksınız. Senin seçmediğini ben içeceğim. Bakalım adalet yerini bulacak mı!’

Drebber ilkin ağlayıp yalvaracak oldu ama çok geçmeden bu çabalarının anlamsızlığını fark etti. Kutudan bir hap alıp yuttu. Ben de kalan hapi içtim. Birbirimize bakarak sessizce bekledik. Ve bir süre sonra, Drebber zehirlenme belirtileri göstermeye başladı. Bunu fark ettiğimde çılgınlar gibi güldüm. Cebimden Lucy’nin evlilik yüzüğünü çıkarıp ona gösterdim. Nihayet adalet yerini buluyordu. Kısa süre sonra Drebber’ın kalbi durdu.

Sonra, aklıma bir fikir geldi. Polisi şaşırtmak için mi yaptım bunu, hâlâ bilmiyorum. Vakti

zamanında New York'ta bir cinayet işlenmişti. Kurban bir Alman'dı ve bulunduğu odanın duvarında RACHE yazıyordu. O dönem gazeteler bu vakayla ilgilenmiş ve Alman'ın gizemli bir topluluk tarafından ortadan kaldırılmış olabileceği yazılmıştı. New Yorkluların kafasını bunca karıştıran şey Londralıları da şaşırtır diye düşündüm ve duvara o sözcüğü yazdım. Bunu yazmak için kullandığım kan ise bana ait. Drebbber'ın işini bitirdikten kısa süre sonra burnum kanamıştı; gerginlikten olsa gerek.

Görevim bitince evden çıktım, arabama atladım. Biraz yol almıştım ki, elimi cebime attım. Normalde Lucy'nin yüzüğünü o cepte taşırdım ama yüzük yoktu. Başımdan aşağı kaynar sular döküldü sanki. Yüzüğü Drebbber'ı bıraktığım yerde düşürmüş olmalıydım. Apar topar evin oraya döndüm. Arabayı biraz geride bırakıp eve yürüdüm, ama kapının önünde devriye gezen polis memuruyla karşılaştım. Benden şüphelenmesin diye kafayı bulmuş numarası yaptım ve mecburen geri döndüm.

Şimdi sırada Strangerson vardı. Onu da ortadan kaldırdıktan sonra adalet yerini tamamen



bulacaktı. Kaldığı otele gittim ve bütün gün onu bekledim ama gelmedi. Drebber istasyona dönmeyince şüphelenmiş olmalıydı. Sonunda, Strangerson'un odasından çıkmayarak beni atlatma niyetinde olduğunu anladım. Ama pes etmeye hiç niyetim yoktu. Kaldığı odayı tespit ettim ve otelin bahçesindeki merdiveni penceresinin oraya dayayarak yukarı, odasına çıktım. İçeri girdim. Strangerson gerçekten de odasında uyuyordu. Onu uyandırdım ve olanları anlat-

tım. Ona da ikinci hap kutusunu verdim ve haplardan birini seçerek yutmasını söyledim. Ama Strangerson, kaderine Drebber kadar kolay razı olacağa benzemiyordu. Yerinden fırlayıp boğazıma yapıştı. Ben de işini ellerimle bitirmek zorunda kaldım.

Artık her şey bitmişti. Ertesi gün arabamla müşteri almaya devam ettim. ‘Belki yakalanmadan Amerika’ya dönmem için gereken parayı kazanabilirim’ diye düşünmüştüm. Derken, genç bir oğlan yanıma geldi ve bir beyin özellikle benim arabamla yolculuk etmek istediğini söyleyerek Baker Sokağı, 221B adresini verdi. Doğrusu hiç şüphelenmedim. Adrese, yani evinize vardım. Sonrası malum. Bana katil gözüyle bakıyor olabilirsiniz beyler ama dediğim gibi, tek niyetim adaletin yerini bulmasını sağlamaktı. Tıpkı sizler gibi. İşte, hikâyem burada bitiyor.”

Jefferson Hope’un anlattıkları öyle çarpıcı ve tüyler ürperticiydi ki, onu dinleyen Sherlock ve arkadaşları bir süre konuşamadılar, öylece durup dinlediklerini sindirmeye çalıştılar. Neden sonra, Sherlock sessizliği bozdu.

“Aklıma takılan tek bir şey var: Verdiğim ilan üzerine yüzüğü almaya gelen suç ortağın kimdi?”

Hope, muzipçe göz kırptı. “Kendi sırlarımı size açtım ama başkalarının başını derde sokmaya niyetim yok. İlanınızı gördüğümde bunun bir yem olabileceğinden kuşkulanmıştım. Bunun üzerine bir arkadaşım sizinle görüşmeye gönüllü oldu. Rolünü başarıyla oynadı doğrusu.”

Böylece Hope’un ifadesi alınmış oldu. Lestrade, suçluyu adalete teslim etmek üzere götürdü. Sherlock ve Watson ise evlerinin yolunu tuttular.

ONUNCU BÖLÜM

SHERLOCK, OLAYI NASIL ÇÖZDÜĞÜNÜ AÇIKLIYOR

Jefferson Hope'un Perşembe günü mahkemeye çıkarılması kararlaştırılmıştı, ama duruşma gerçekleşemedi. Çünkü Hope'un tahminleri doğru çıkmış, kalp rahatsızlığı nedeniyle can vermişti.

"Gregson and Lestrade bu işe çok bozulmuştur," dedi Sherlock. "Ne de olsa artık gazetelerde boy gösterip hava atamayacaklar. Ama ben kendi payıma sonuçtan gayet memnunum. Şimdiye kadarki en esaslı vakam buydu. Çözmesi basit olsa da, bu deneyim benim için öğreticiydi."

"Basit mi?" dedi Watson hayretle.

"Eh, evet; doğrusu epey basitti," dedi Sherlock Holmes. "Elimde akıl yürütmeyeyle varılmış sonuçlar haricinde hiçbir şey olmadan, üç günde vakayı aydınlatmam bunun kanıtı değil midir?"

“Öyle galiba,” diye mırıldandı Watson.

“Sana daha önce de açıklamıştım; olağan dışı bulgular araştırmacı için engel değil, tam tersi yol göstericidir. Bu tür durumlarda işin püf noktası, akıl yürütme sürecini sondan başa gerçekleştirmektir. Yani en yakın geçmişten en uzağa sırayla ilerlemek gerekir. Gündelik sorunlarda olayları genellikle geçmişten bugüne ele almak işe yaradığından insanlar başka türüsünün mümkün olduğunu bile unuturlar... Bu vakada, elimizde sonuç vardı; geri kalan her şeyi bizim ortaya çıkarmamız gerekiyordu. Sana bunu nasıl başardığımı açıklamamı ister misin?”

“Çok memnun olurum.”

“Pekâlâ. Baştan anlatayım: Bildiğin gibi eve yaklaşırken her detayı gözlemlemiştim. Arabanın, atın, insanların yerde bıraktığı izleri nasıl tespit ettiğimi ve nasıl çıkarım yaptığımı da önceden izah etmiştim. Hatırlarsan, arabanın gece hatırı sayılır bir süre orada kaldığını da söylemiştim. Bunun yolcu taşıyan bir araba olduğunu, gövdesinin darlığından anladım. Bu tür arabalar, şahsi kullanım için tercih edilmezler.

Sonra bahçeyi inceledim. Yerdeki balçıklaşmış toprak, iz bırakmaya çok müsaitti. Bildiğin gibi iki polis memuru ve iki ayrı şahsın ayak izlerini de ayakkabılarının biçiminden saptamıştım. İki adamın olay yerine polislerden önce geldiği de belliydi, çünkü polis memurlarının ayak izleri, iki adamınkinin üstüne denk gelmiş ve onları kısmen örtmüştü. Ayrıca, sana önceden bahsettiğim gibi, iki adamdan birinin uzunca boylu olduğunu adımlarının uzunluğundan yola çıkarak tahmin etmiştim. Diğer adamın ayakkabısının izine bakıldığında ise modaya uygun, şık giyimli biri olduğu anlaşıyordu.

İşte o şık giyimli adam, olayın kurbanıydı. O halde uzun boylu adam da aradığımız suçlu olmalıydı, tabii eğer bu bir cinayetse. Adamdan hafif ekşi bir koku yükseliyordu. Bu kokunun zehirden gelebileceğini deneyimlerimden yola çıkarak tahmin ettim.

Sırada, bu vakanın neden gerçekleştiğini bulmak vardı. Adamdan bir şey alınmadığına göre, hırsızlık söz konusu değildi. İpuçları, bu olayın uzun uzun düşünülerek alınmış bir intikam olabileceğine işaret ediyordu. Olayın bir gönül

meselesinden kaynaklanabileceğini düşündüm. Yüzük bulunduğunda ise, tahminimin doğruluğundan emindim artık. Bu yüzük, artık bir nedenle ortada olmayan bir kadının olmalıydı.

Bunun ardından odayı güzelce inceledim, suçlunun boyu ve tırnaklarının durumu hakkında epey bilgi sahibi oldum. Duvardaki yazıya gelince; etrafta boğuşma yaşandığına dair hiçbir iz olmadığından bu lekenin suçlunun kanıyla yazılmış olabileceğini, o sırada burnunun kanamış olabileceğini düşündüm. Yerde de birkaç damla kırmızı leke vardı ve bu lekeler suçlunun ayak izlerinin tam yanına denk geliyordu. Katilin heyecandan burnunun kanadığını tahmin ettim. Büyük ihtimalle yapılı, kanlı canlı, al yanaklı biriydi. Bu tahminlerim de bildiğin gibi isabetli oldu.

Olay yerinden ayrıldıktan sonra, Gregson'un ihmal ettiği şeyi ben yaptım ve Amerika'dan Enoch Drebber ile ilgili bilgi istedim. Aldığım yanıt, her şeyi açıklıyordu: Drebber, Amerikan polisine koruma talebinde bulunmuş, Jefferson Hope adlı birinin bir gönül meselesi nedeniyle peşinde olduğunu belirtmişti. Yapılan araştırma

sonucunda, Hope'un da Drebbler gibi Avrupa'da olduğu ortaya çıkmıştı.

Geriye sadece Hope'un yerini bulmak kalıyordu. Ama bu konuda zaten bir tahminim vardı: Drebbler'la aynı anda o eve giren adamla atlı arabanın sürücüsü aynı kişi olmalıydı. Yoldaki izler, atların bir sürücü tarafından yönlendirildiğini gösteriyordu. Ortada üçüncü bir kişi olması da mümkün değildi; çünkü eğer arabacı masum olsa ve cinayeti üçüncü bir şahıs işlemiş olsa, arabacı derhal polise gitmez miydi? Zaten düşünsene, arabacı olmak, birini sokaklarda dilediğinince takip edebilmek için biçilmiş kaftan değil midir?

Bu fikirden yola çıkarak, Hope'u Londra'da bulabileceğimizi tahmin ettim. Muhtemelen arabacılık yapmaya devam ediyordu. Kendisini kimselerin tanımadığı bir ülkede adını değiştirmeye de gerek duymazdı; o halde kendisinin adını muhbir çocuklarıma vererek izini bulabilirdim. Haklı da çıktım. Gerisini biliyorsun.”

“Muhteşem!” dedi Watson hayranlıkla. “Çok zeki ve yeteneklisin. Bunu herkesin bilmesi ve sana hakkının verilmesi gerekir. Bu vakayı nasıl



Georg Meißner 800. 5. 9.

çözdüğünü, tıpkı bana anlattığın gibi anlatarak yazmalısın Sherlock. Eğer bunu sen yapmazsan ben yapacağım.”

“Nasıl uygun görürsen öyle yap Doktor,” diye yanıtladı ve Watson’a bir gazete uzattı “Şu makaleyi bir okur musun lütfen?”

Makalede şunlar yazıyordu: “*Drebber ve Stangerson vakalarından sorumlu tutulan Bay Hope’un ani ölümü, tarihe geçecek bir mahkeme sürecini de başlatmadan bitirmiş oldu. Vakanın detayları artık gün yüzüne çıkamayacak olsa da, yetkili makamlardan aldığımız bilgiye göre, bu suçlar uzun soluklu bir çekişmenin ürünü. Çekişmenin nedeniyse, aynı kadına duyulan sevgi.*

Bu vaka bizlere, emniyet teşkilatımızın üstün başarılarını bir kez daha göstermiş; ülkemize gelen yabancıları ise kendi anlaşmazlıklarını kendi ülkelerinde çözmeleri, Britanya’ya taşımamaları konusunda uyarmıştır. Bu kazanımlar, emniyet teşkilatımızın parlayan yıldızları Lestrade ve Gregson’un eseridir. Aldığımız duyumlara göre, amatör olarak dedektiflikle ilgilenen Sherlock Holmes adlı bir şahsın da Hope’un yakalanma-

sında bazı katkıları olmuş. Umarız bu genç de ileride doğru yönlendirmeyeyle çalışmalarını ilerletir.”

Sherlock, “Sana dememiş miydim?” diyerek kahkahayı bastı. “Kızıl Dosya’nın aydınlatılması tek bir şeye yaradı; sevgili polis memuru dostlarımızı ünlü etmeye!”

“Olsun varsın,” dedi Watson. “Her şeyi en ince ayrıntısına dek günlüğüme yazdım. Gün gelecek, Sherlock Holmes’un kim olduğunu da, akıl yürüterek sonuca varmanın gücünü de herkes öğrenecek...”

Sherlock Holmes ve John Watson, birbirlerine baktılar, hafifçe gülümsediler.

Arthur Conan Doyle

(1859-1930)

Edinburgh Üniversitesi'nde tıp okuyan Arthur Conan Doyle, 1882'de Portsmouth'un kenar mahallelerinden birine yerleşti ve 1890 yılına kadar doktorluk yaptı. İlk eserlerini bu sırada yazdı. 1891'den sonra kendini daha çok edebiyata verdi. Hekimlikle ilgisini kesmeyen yazar İngiliz ordusunda görev aldı, Güney Afrika'da Bloemfontein'deki sahra hastanesinde çalıştı. 1889-1902 Boer Savaşı sırasında gösterdiği üstün çabaları nedeniyle şövalye unvanı kazandı.

I. Dünya Savaşı'na Kuzey Fransa, İtalya ve Verdun cephelerinde katıldı. Savaşta kardeşini, oğlunu ve iki yeğenini kaybettikten sonra doğaüstü konulara yöneldi.

Kızıl İpucu, Dörtlünün Yemini, Sherlock Holmes'un Maceraları, Baskerville'lerin Köpeği, en tanınmış yapıtlarındandır.

KISALTILMIŞ İŞ ÇOCUK KLASİKLERİ

- **ALICE HARİKALAR DİYARINDA**
Lewis Carroll
- **BABALAR VE OĞULLAR**
İvan Sergeyeviç Turgenyev
- **BALONLA BEŞ HAFTA**
Jules Verne
- **BAMBI**
Felix Salten
- **BEYAZ DIŞ**
Jack London
- **BEYAZ GECELER**
Fyodor Mihayloviç Dostoyevski
- **BİNBİR GECE MASALLARI**
Antoine Galland
- **BİR YAZ GECESİ RÜYASI**
William Shakespeare
- **BÜYÜK UMUTLAR**
Charles Dickens
- **ÇALINAN TAÇ**
Mark Twain
- **ÇOCUKLAR İÇİN NASREDDİN HOCA FIKRALARI**
Derleyen: Memet Fuat
- **DAVID COPPERFIELD**
Charles Dickens
- **DEĞİRMENİMDEN MEKTUPLAR**
Alphonse Daudet
- **DEMİR YOLU ÇOCUKLARI**
Edith Nesbit

- **DENİZ KURDU**
Jack London
- **DENİZLER ALTINDA YİRMİ BİN FERSAH**
Jules Verne
- **DİKANKA YAKINLARINDA BİR ÇİFTLİKTE**
AKŞAM TOPLANTILARI
Nikolay Vasilyeviç Gogol
- **DON KIŞOT'UN SERÜVENLERİ**
Miguel de Cervantes
- **DÜNYA'NIN MERKEZİNE YOLCULUK**
Jules Verne
- **GİZLİ BAHÇE**
Frances Hodgson Burnett
- **GÖRÜNMEZ ADAM**
H. G. Wells
- **GULLIVER'İN GEZİLERİ**
Jonathan Swift
- **HEIDI**
Johanna Spyri
- **HİKÂYELER**
Anton Çehov
- **HUCKLEBERRY FINN'İN MACERALARI**
Mark Twain
- **İKİ ŞEHRİN HİKÂYESİ**
Charles Dickens
- **İKİ YIL OKUL TATİLİ**
Jules Verne
- **İNSAN NEYLE YAŞAR?**
L. N. Tolstoy

- İŞTE ÖYLE HİKÂYELER
Rudyard Kipling
- KAYIP DÜNYA
Arthur Conan Doyle
- KİM
Rudyard Kipling
- KORKUSUZ KAPTANLAR
Rudyard Kipling
- KRAL ARTHUR VE YUVARLAK MASA ŞÖVALYELERİ
Howard Pyle
- KÜÇÜK DENİZ KIZI
Hans Christian Andersen
- KÜÇÜK KADINLAR
Louisa May Alcott
- KÜÇÜK LORD
Frances Hodgson Burnett
- KÜÇÜK PRENSES
Frances Hodgson Burnett
- MOBY DICK
Herman Melville
- MONTE CRISTO KONTU
Alexandre Dumas
- NOTRE-DAME'IN KAMBURU
Victor Hugo
- OLIVER TWIST
Charles Dickens
- ORMAN KİTABI
Rudyard Kipling
- OZ BÜYÜCÜSÜ
L. Frank Baum

- **ÖMER SEYFETTİN'DEN SEÇME HİKÂYELER**
Ömer Seyfettin
- **PETER PAN**
James Matthew Barrie
- **PİNOKYO**
Carlo Collodi
- **POLLYANNA**
Eleanor H. Porter
- **ROBIN HOOD**
Howard Pyle
- **ROBINSON CRUSOE**
Daniel Defoe
- **SEKSEN GÜNDE DÜNYA TURU**
Jules Verne
- **SHERLOCK HOLMES'UN MACERALARI**
Arthur Conan Doyle
- **SIYAH İNCİ**
Anna Sewell
- **SÖĞÜTLÜKTE RÜZGÂR**
Kenneth Grahame
- **TOM SAWYER**
Mark Twain
- **TUHAF BİR YILBAŞI ÖYKÜSÜ**
Charles Dickens
- **UĞULTULU TEPELER**
Emily Brontë
- **VAHŞETİN ÇAĞRISI**
Jack London
- **YALNIZ EFE**
Ömer Seyfettin

1887 yılı polisiye edebiyat açısından çok önemli bir yıl oldu. Çünkü o yıl Sherlock Holmes'un ilk kitabı *Kızıl Dosya* yayınlandı. Sherlock Holmes o güne kadar görülmüş dedektiflerden çok farklıydı. Suçluların arkalarında bıraktıkları izleri dikkatle inceliyor ve bilimsel verileri kullanarak şaşırtıcı sonuçlara ulaşıyordu.

Bu macerada Sherlock Holmes yeni ev arkadaşı Dr Watson'a bir cinayet davasıyla birlikte ilgilenmelerini teklif eder. Holmes'un, çok uzun yıllar öncesine uzanan ve iki kıtada süren, heyecan dolu olayların arkasında yatan gerçekleri bulması çok zaman almayacaktır.

